

A fiatalok szent pápája idején – a fiatalok bíborosa

Eduardo Francesco Pironio kardinális

Pákozdi István

Annak idején, amikor a nyolcvanas években az örök városban tanultunk, nem csak Szent II. János Pál pápa nagy ívű péteri szolgálatának lehettünk a tanúi, hanem a bíborosi kollégium egy jeles tagjáról is sokat hallottunk. Ő volt a Világiak Pápai Tanácsának akkori vezetője, Pironio bíboros. Ifjúsági világnapok és világtalálkozók elképzelhetetlenek lettek volna nélküle. Igaz, hogy az alapötlet a pápáé volt,¹ ám a „kivitelezés”, a megvalósítás munkáját a katolikus egyház ifjúsági lelkipásztori munkájának koordinátora, a Világiak Pápai Tanácsa, azon belül is az ún. Ifjúsági Szekció végezte, amelynek Pironio bíboros volt az útkészítője és nem tolakodó, hanem alázattal a háttérben maradó kísérője.²

Eduardo Francisco Pironio Nueve de Julióban (Argentína) született 1920. december 3-án mélyen hívő, egyszerű parasztcsaládban, édesanyja utolsó, 22. gyermekeként. Csoda volt a világra jötte, mert az orvosok egyáltalán nem tanácsolták édesanyjának, aki életveszélynek volt kitéve. Giuseppe Pironio és Enrica Buttazzoni friuli menekültek gyermeke volt, akárcsak Jorge Mario Bergoglio, a későbbi Ferenc pápa (aki 1936-ban született, tehát 16 évvel fiatalabb nála). Ő is már Argentínában született, és 1943-ban szentelték pappá. 1964-ben, a II. Vatikáni Zsinat idején lett La Plata segédpüspöke (Ceciri címzetes püspökként).³ Mint „peritus”, majd mint püspök maga is részt vett a zsinaton. 1972-ben Mar del Plata megyéspüspöke lett. 1968 és 1975 között, tehát nyolc éven át ő volt a CELAM (a Latin-Amerikai Püspökkari Tanács, a Consiglio Episcopale Latinoamericano) előbb általános titkára, majd elnöke. 1974-ben Boldog VI. Pál pápa meghívta, tartson lelkigyakorlatot neki és a római kúriának. Ezt követően ugyanez a pápa tette őt a szerzetesek és világi intézmények kongregációjának prefektusává, majd bíborosi méltóságra emelte 1976-ban.⁴ 1984-ben Szent II. János Pál pápa a Világiak Pápai Tanácsa élére nevezte ki elnökké, ahol az Ifjúsági Világtalálkozók felelőse is lett. 1998. február 5-én hunyt el Rómában hetvennyolc éves korában.

A tanulmány megjelent: *Sapientiana* 8 (2015/2) 61–66.

¹ A legelsőt a pápa 1984-ben hívta életre, ez Rómában volt, majd rá egy évre – az akkor rendezett rendkívüli szentév kapcsán – 1985-ben újra Rómában tartották meg. Ezután általában két vagy három évente: 1987-ben Buenos Airesben, 1989-ben Santiago de Compostellában, majd 1991-ben (a rendszerváltás után rögtön) Czestochowában és így tovább: Denverben 1993-ban, Manilában 1995-ben, Párizsban 1997-ben, Rómában a nagy jubileumi szentévben, 2000-ben stb.

² Az ifjúsági világtalálkozók több napos rendezvények nyaranta, míg a világnap minden évben virágvasárnap kerül megtartásra Rómában és minden egyházmegye központjában. A római szervező hivatal akkor fiatal, energikus munkatársa volt a pápai szentmisek másod-ceremoniáriusa (Piero Marini mellett): Mons. Renato Boccardo, Pironio bíboros jobbkeze. A bíboros egészen a párizsi (12.) világtalálkozó vigíliájáig fáradhatatlanul mindig elkísérte a pápát. Rendkívüli adottsága volt ősz hajjal is egészen az ifjúság közelében maradni. Egyszerű szürke ruhájában vegyült el a fiatalok között, hallgatta és tanította őket. A „fiatalok bíborosa” néven emlegették.

³ Püspöki címerében egy csillag és egy hal szerepel, jelmondata: „Christus in vobis spes gloriae” – Krisztus köztetek a dicsőség reménye (vö. Kol 1,27).

⁴ A Sabina-Poggio Mirteto szuburbikárius egyházmegye püspök-bíborosa volt.

Bárkinek, de egy főpap életének mindenképpen szép tükre a végrendelete. Ebben a mindig mosolygós, kedves tekintetű kardinális négy oldalban foglalta össze egész földi életét keresztségétől kezdve annak befejezéséig. A keresztelésére úgy tekintett, mint a Szentháromságba való „beköltözésére”, míg egyszer majd bekövetkező halálára, mint a Szentháromság „színről színre látására”. „Addig távol zarándokoltam az Úrtól, most úgy látom, amint van. S boldog vagyok. Magnificat!⁵ Nem akarom, hogy sírjátok eltávozásom miatt, hanem azt kérem, szeretetetekkel kísérjétek tovább engem, és megemlékezéseitekkel imádkozzatok lelkemért.”⁶ Optimizmusára jellemző ez a mondata: „Milyen szép dolog élni!” Ebből vezeti le hálaadását a keresztségéért, a pappá szenteléséért. Itt bocsánatot kér mindazoktól, akiket papként elhanyagolt, és elkövetett bűneiért. Tudja, hogy a mag a földbe hullva hoz bő termést.⁷ Külön bekezdést szentel a püspöki szolgálatáért szóló köszönetnek: „milyen jó volt hozzám az Úr!” „Atyja, testvére és barátja akartam lenni a papoknak, a szerzeteseknek és Isten egész népének. Bánt, ha valaki csalódott álmaiban velem kapcsolatban, az atyák között, a pápák között” (VI. Pál vagy II. János Pál). „Örömmel fogadom azonban szegénységemet: teljesen szegény lélekkel kívánok meghalni”.⁸ II. János Pál pápának azért hálás, mert a „szeretet civilizációjára” tanította. Hálát ad keresztségéért: halálakor a szenvedés keresztsége váljék tündöklővé és termékennyé!⁹ Hálát ad a Szűzanyának, mert szavait ő tette gyümölcsözővé, a szenvedésben és az örömben is mindig igyekezett máriás lelkű maradni. Dicsőségének és koronájának nevezi a szerzeteseket, akiket szolgált, a kispapokat és a világi híveket. Tőlük is bocsánatot kér, ha rossz példát adott nekik.¹⁰ Szívéhez igen közel állt az Actio Catholica intézménye. Ha valakit megbántott, bocsánatot kér, és azt kívánja: érezze meg az ő bocsánatának és testvéri ölelésének az örömét.¹¹ Név szerint megemlékezik egykori titkáráról: Fernando Véргеzeztől, akinek megköszöni hűségét, szeretetteljes együttműködését, türelmét és jóságát.¹² Nyugodtan és békésen szeretne meghalni, az Atya irgalmában, az Egyház anyai szeretetében és testvérei megértő jóságát érezve. Nincsen ellensége, senkire sem haragszik.¹³ Igen szép és megható végrendelet utolsó szakasza, amely ezzel a mondattal kezdődik: „Találkozunk az atyai házban! Mindannyiótokat megáldlak...” S ezután következik a fentebb említett máriás záró mondat.¹⁴ Ez a tudatosan megszerkesztett, átímádkozott testamentum mutatja lelki nagyságát, alázatát, mély hitét és lelkipásztori szeretetét.

Halála előtt két nappal telefonon hívta őt fel II. János Pál pápa. Szem- és fültanúk számoltak be, mit válaszolt neki: „Szentatya, elindultam a mennybe. Viszontlátás az égben. Odafönről folytonosan segítem majd Önt az Egyház szolgálatában. Imádkozni fogok Önért. Köszönöm a belém vetett bizalmát. Bocsánatát kérem, amiért nem min-

⁵ Szűz Mária hálaénekének első szava latinul: *Magnificat!*, ami tizenkétszer szerepel a végrendeletben, míg az utolsó sorokban ez áll: „Magamat Mária szegény szűzi, szemlélődő és hűséges szívére hagyom. Ave Maria! S tőle kérem: e számkivetés után mutasd meg nekünk Jézust, a te áldott méhednek gyümölcsét!” (Róma, 1996. február 11-én).

⁶ Vö. 4. bekezdés.

⁷ Vö. 8. bekezdés.

⁸ Vö. 9. bekezdés vége.

⁹ Vö. 11. bekezdés.

¹⁰ Vö. 14. bekezdés.

¹¹ Vö. 16. bekezdés.

¹² Vö. 20. bekezdés. Véргеze atya a Krisztus Legionáriusok kongregációjához tartozott, ma püspökként szolgál a Vatikáni Kormányzóság élén.

¹³ Vö. 22. bekezdés.

¹⁴ Vö. 23. bekezdés. A végrendeletet temetésekor fényképével és sajátkezű aláírásával együtt nyilvánosságra hozták, kinyomtaták.

dig tudtam megfelelni várakozásának. Megújítom az Önnek ígért hűségemet.” Még azt is mondta a többieknek: „Ha valamire szükségetek van, kérjétek tőlem, ott leszek az égben...”¹⁵ Gyászmiséjén, 1998. február 7-én a pápa „a péteri szolgálat gyakorlásában nagy segítségének” nevezte Pironio bíborost. „Valódi magiszteriális gyöngyszem” volt a világi hívek lelki életének szolgálatában a zsinat és a *Christifideles laici* apostoli buzdítás értelmében. Az ő nagyszerű Isten-közelsége (intimità di Dio) összeszedettségéből, a Lélekből táplálkozó csöndjéből és a kereszt szeretetéből adódott. Az öröm lelkesége volt az övé, Isten szeretetében élni és átadni magunkat teljesen neki. Szenvedélyesen szerette az Egyházat...¹⁶ Roger testvér a bíboros halála kapcsán megállapította: „Pironio bíboros talán nem is tudta, hogy ő hosszú időre meghatározta a közösségünket. Misztikus lelke volt, elmélyítette bennünk az egyháziasság érzékét, az egy, szent és katolikus egyházét. És ha Taizében azt a nagy szeretetet tápláljuk, ami az Egyház egyetlen közösségéé, akkor ő az egyike volt azoknak, akik ehhez megnyitották a kaput.”¹⁷

Temetése szülőhazájában, Argentínában volt a Luján-Miasszonyunk szentélyében, ahol fiatalok ezrei emlékeztek a kilencvenes évek óriási ifjúsági találkozóira, zárándoklataira, amelyeket ő vezetett. Az újságok tudósítottak róla, fiatalok ezrei vonultak a Buenos Airestől hetven km-re lévő lujani gótikus székesegyházba, hogy véget nem érő énekükkel, áhítatukkal együtt ünnepeljenek főpásztorukkal. Pironio bíboros mindig úgy celebrálta a szentmisét, hogy abból áradt a fiatalok iránti szeretet. Kiapadhatatlanul bátorította őket a reménységre: „Mária házában mindig megtapasztalható az Atya szeretete fiai iránt, édesebben hangzik Fia igéje, amely minket tanítványokká tesz, és mélyebben hat át minket a Szentlélek ereje, amely tanúságtevőkké avat minket – mondta egyszer homíliájában. – Mindez alkalmassá tesz benneteket arra, hogy megújult lelkű fiatalok legyetek, vidámak, komolyak, másokkal együttérzők, testvériesek, telve a húsvéti reménységgel, az egyetemes szeretettel. A világ remél, és remél az Egyház is, mindenekelőtt Jézusban remél. Lujánba zárándokolni annyi, mint imádkozni és reménykedni; a szolgálatban, szolidaritásban, testvériségben odaadottá válni, Krisztus Egyházához tartozni...”¹⁸

Számtalan előadást, konferenciát, elmélkedést, lelkigyakorlatot tartott, mérhetetlen sok közleménye, cikke, könyve jelent meg a pápák szociális tanításáról, az Istennek szentelt (szerzetesi) életről, a rasszizmus ellen, a béke ügyében, az ifjúsági lelkipásztorok terén.¹⁹ Az ifjúsági világnapok mottójának kijelölésében is részt vett. A pápa kérésére 1999-ben ezt találta a legalkalmasabbnak: „Az Atya szeret titeket” (Jn 16,27). Talán ez volt az egyik legtalálhatóbb mottó, ami szívéből eredt és eltalált az ifjúság szívéhez.

Pironio bíboros életszentségét látta, tapasztalta azok serege, akik között ott voltak közvetlen munkatársai, papjai, szerzetesei, világi segítői, a sok-sok százezernyi fiatal a világ minden részéről. Élete „a hit éneke volt”. 2006. június 23-án Camillo Ruini bíboros, a pápa római vikáriusa megindította Pironio bíboros boldoggá avatási perét, amit római tartózkodása és halála helyén, az Örök Városban mint egyházmegyei szin-

¹⁵ Renato Boccardo: *Il Card. Eduardo Francisco Pironio: sostenitore convinto e artefice sapiente delle Giornate Mondiali della Gioventù*, Osservatore Romano, 1999. február 5., 4.

¹⁶ Tommaso Turi: *Voleva dai laici scelte concrete di coerenza e di coraggio evangelico*, Osservatore Romano, 1998. február 11.

¹⁷ Uo. 12.

¹⁸ *Il sole di Lujan*, Avvenire, 1995, 27.

¹⁹ A hatalmas életműből (30 könyve jelent meg) kettőt mindenképpen érdemes kiemelni, hiszen jól jellemzik a bíboros karakterét: Eduardo Pironio: *Verso una Chiesa pasquale*, Editrice A. V. E., Roma, 1974; *Giovani, amici miei...* (Eduardo F. Pironio, Cardinale dei giovani. Scritti, discorsi e preghiere raccolti e presentati da Renato Boccardo), Delegazione Pontificia di Loreto, Roma, 1998.

ten kezdeményeztek. Nagyon reméljük, hogy miként az ifjúság pápáját mára szentként tiszteljük, úgy az ifjúság bíborosát is vele együtt mihamarább a boldogok és a szentek társaságában tisztelhetjük!

*Húsvéti Szent Szűz, segíts nekünk,
hogy a feltámadás tanúivá váljunk*

*Húsvéti Mária, a kereszt Máriája,
a teljes föláldozottság, az örömteli és egyszerű ajándékozás
Máriája,
Mária, a szemlélődő, a hűséges,
segíts nekünk, hogy megéljük hűségünk örömét;
segíts nekünk, hogy felfedezzük a mi óránk titkát,
a mi óránkét az Egyházban és a világban.
Segíts nekünk, hogy jószívű hívei legyünk
Jézus Krisztusnak az ő Egyházában,
testvéreink üdvösségére.
Segíts nekünk, Mária, örömünk oka,
a szent reménység Anyja,
hogy a feltámadás tanúivá váljunk a ma élő emberek
között,
Húsvét újdonságának hűséges hirdetőivé,
olyan férfiakká és nőkké, akik egzisztenciájukkal kiáltják,
hogy Isten szereti őket;
és akik felélesztik testvéreik szívében az örömet és a
reménységet!
Ámen.*

(E. F. Pironio bíboros imádsága)²⁰

²⁰ Uo. 115.